

Nowa podstawa programowa i ramowe plany nauczania w szkołach

Marzec 2012 roku

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 26 lutego 2002 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz kształcenia ogólnego w poszczególnych typach szkół (Dz. U. Nr 51, poz. 458, z późn. zm.).

Rozporządzenie MEN z dnia 23 grudnia 2008 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz kształcenia ogólnego w poszczególnych typach szkół (Dz. U. z 2009, Nr 4, poz. 17)

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Okres obowiązywania podstaw programowych

	2012/2013	2013/2014	2014/2015	2015/2016
Szkoła Podstawowa	V, VI	VI		
	I, II, III, IV	I, II, III, IV, V	I, II, III, IV, V, VI	
Gimnazjum				
	I, II, III			
Liceum, Zasadnicza Szkoła Zawodowa	II, III	III		
	I	I, II	I, II, III	
Technikum	II, III, IV	III, IV	IV	
	I	I, II	I, II, III	I, II, III, IV

Nowa podstawa programowa kształcenia ogólnego

Opis procesu kształcenia to atrybut programu nauczania

*Wymagania **jedyną** podstawę oceniania na egzaminach zewnętrznych*

Proces kształcenia

Efekty kształcenia

Standardy wymagań egzaminacyjnych

Stara podstawa programowa kształcenia ogólnego

Co określa podstawa programowa kształcenia ogólnego?

Podstawa programowa to rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej, które określa, co **uczeń o przeciętnych uzdolnieniach** ma **umieć** po zakończeniu każdego etapu kształcenia.

Nie wyklucza to poszerzania zakresu nauczanych treści – podstawa zobowiązuje nauczyciela do wzbogacania i pogłębiania treści nauczania stosownie do uzdolnień jego uczniów.

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Połączenie programowe gimnazjum i szkoły ponadgimnazjalnej

Okres nauki w gimnazjum oraz w szkole ponadgimnazjalnej stanowi spójny programowo 6-letni (w technikum: 7-letni) okres kształcenia:

I ETAP

- Solidne opanowanie wspólnego fundamentu wiedzy ogólnej:
  - a) (3+1) – gimnazjum oraz klasa I liceum ogólnokształcącego,
  - b) (3+2) – gimnazjum oraz klasa I i II technikum,
  - c) (3+3) – gimnazjum oraz nauka w zasadniczej szkole zawodowej.

II ETAP

- Obowiązkowa nauka języka polskiego, matematyki i języków obcych nowożytnych w całym okresie kształcenia.
- Liceum i technikum: kształcenie w zakresie min. dwóch wybranych przedmiotów realizowanych w zakresie rozszerzonym

Celem kształcenia ogólnego na III i IV etapie edukacyjnym jest:

1. przyswojenie przez uczniów określonego zasobu wiadomości na temat faktów, zasad, teorii i praktyk;
2. zdobycie przez uczniów umiejętności wykorzystania posiadanych wiadomości podczas wykonywania zadań i rozwiązywania problemów;
3. kształtowanie u uczniów postaw warunkujących sprawne i odpowiedzialne funkcjonowanie we współczesnym świecie.

Kształcenie ogólne na III i IV etapie edukacyjnym, choć realizowane w dwóch różnych szkołach, **tworzy programowo spójną całość** i stanowi fundament wykształcenia, umożliwiając zdobycie zróżnicowanych kwalifikacji zawodowych, a następnie ich późniejsze doskonalenie lub modyfikowanie, otwierając proces kształcenia się przez całe życie.

Do najważniejszych umiejętności zdobywanych przez ucznia w trakcie kształcenia ogólnego na III i IV etapie edukacyjnym należą:

- 1. czytanie** – umiejętność rozumienia, wykorzystywania i refleksyjnego przetwarzania tekstów, w tym tekstów kultury, prowadząca do osiągnięcia własnych celów, rozwoju osobowego oraz aktywnego uczestnictwa w życiu społeczeństwa;
- 2. myślenie matematyczne** – umiejętność wykorzystania narzędzi matematyki w życiu codziennym oraz formułowania sądów opartych na rozumowaniu matematycznym;
- 3. myślenie naukowe** – umiejętność wykorzystania wiedzy o charakterze naukowym do identyfikowania i rozwiązywania problemów, a także formułowania wniosków opartych na obserwacjach empirycznych dotyczących przyrody i społeczeństwa;
- 4. umiejętność** komunikowania się w języku ojczystym i w językach obcych, zarówno w mowie, jak i w piśmie;
- 5. umiejętność** sprawnego posługiwania się nowoczesnymi technologiami informacyjno - komunikacyjnymi;
- 6. umiejętność** wyszukiwania, selekcjonowania i krytycznej analizy informacji;
- 7. umiejętność** rozpoznawania własnych potrzeb edukacyjnych oraz uczenia się;
- 8. umiejętność** pracy zespołowej.

Ponadprzedmiotowe zadania szkoły :

1.kontynuowanie kształcenia umiejętności **posługiwania się językiem polskim**, w tym dbałości o wzbogacanie zasobu słownictwa uczniów. Wypełnianie tego zadania należy do **obowiązków każdego nauczyciela**

2.przygotowanie uczniów do życia w społeczeństwie informacyjnym. Nauczyciele powinni **stwarzać uczniom warunki do nabywania umiejętności** wyszukiwania, porządkowania i wykorzystywania informacji z różnych źródeł, **z zastosowaniem technologii informacyjno-komunikacyjnych, na zajęciach z różnych przedmiotów**

3.**nauczyciele wszystkich przedmiotów** powinni odwoływać się do **zasobów biblioteki szkolnej** i współpracować z nauczycielami bibliotekarzami w celu wszechstronnego przygotowania uczniów do **samokształcenia i świadomego** wyszukiwania, selekcjonowania i wykorzystywania informacji

Ponadprzedmiotowe zadania szkoły :

4. **każdy nauczyciel** powinien poświęcić dużo uwagi edukacji medialnej, czyli **wychowaniu uczniów do** właściwego odbioru i wykorzystania mediów,

5. szkoła powinna też poświęcić dużo uwagi **efektywności kształcenia w zakresie nauk przyrodniczych i ścisłych,**

6. zadaniem szkoły jest także **edukacja zdrowotna**, której celem jest **rozwijanie** u uczniów **postawy** dbałości o zdrowie własne i innych ludzi oraz **umiejętności** tworzenia środowiska sprzyjającego zdrowiu,

7. **nauczyciele** podejmują działania mające na celu **zindywidualizowane** wspomaganie rozwoju każdego ucznia, stosownie do jego potrzeb i możliwości.

Postawy kształtowane u uczniów sprzyjające ich dalszemu rozwojowi

indywidualnemu

uczciwość,
wiarygodność,
odpowiedzialność,
wytrwałość,
poczucie własnej wartości,
szacunek dla innych ludzi,
ciekawość poznawcza,
kreatywność,
przedsiębiorczość,
kultura osobista,
gotowość do:
uczestnictwa w kulturze,
podejmowania inicjatyw,
pracy zespołowej

społecznemu

postawa obywatelska
poszanowanie:
tradycji własnego narodu,
kultury własnego narodu,
innych kultur i tradycji,

Szkoła podejmuje odpowiednie kroki w celu zapobiegania wszelkiej dyskryminacji

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Działalność edukacyjna szkoły jest określona przez:

- 1) **szkolny zestaw programów nauczania**, który uwzględniając wymiar wychowawczy, obejmuje całą działalność szkoły z punktu widzenia dydaktycznego;
- 2) **program wychowawczy szkoły**, obejmujący wszystkie treści i działania o charakterze wychowawczym;
- 3) **program profilaktyki** dostosowany do potrzeb rozwojowych uczniów oraz potrzeb danego środowiska, obejmujący wszystkie treści i działania o charakterze profilaktycznym.

Szkolny zestaw programów nauczania, program wychowawczy szkoły oraz program profilaktyki tworzą spójną całość i muszą uwzględniać wszystkie wymagania opisane w podstawie programowej. Ich przygotowanie i realizacja są zadaniem zarówno całej szkoły, jak i każdego nauczyciela.

Zmiany w szkolnych planach nauczania wynikające z Rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 23 grudnia 2008 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz kształcenia ogólnego w poszczególnych typach szkół (Dz. U. z 2009 r. Nr 4, poz. 17):

1. zmiany nazw przedmiotów,
2. przedmioty uzupełniające,
3. przedmioty nauczane w zakresie podstawowym (ciągłość programowa),
4. przedmioty nauczane w zakresie rozszerzonym,
5. zalecane warunki i sposób realizacji

Kształcenie w szkole ponadgimnazjalnej według nowej podstawy programowej

- Przedmioty obowiązkowe w całym okresie kształcenia: *język polski, języki obce nowożytnie, matematyka, wychowanie fizyczne.*
  - Kształcenie w zakresie rozszerzonym z przedmiotów matematyczno – przyrodniczych + przedmiot uzupełniający: *Historia i społeczeństwo.*
  - Kształcenie w zakresie rozszerzonym z przedmiotów humanistycznych + przedmiot uzupełniający: *Przyroda*
  - Zajęcia artystyczne – dostosowane do zainteresowań uczniów do wyboru przez ucznia z oferty proponowanej przez szkołę (stworzenie możliwości publicznego prezentowania efektów pracy uczniów)
  - Przedmiot uzupełniający: *Ekonomia w praktyce*
- .....
- *Inny przedmiot uzupełniający ustalony przez szkołę*

Zalecane warunki i sposób realizacji

- stosowanie w nauczaniu poszczególnych przedmiotów metod aktywizujących (dyskusja, debata, drama, itd.)
- praca metodą projektu edukacyjnego
- wycieczki edukacyjne
- uczestnictwo w wydarzeniach artystycznych
- uczestnictwo w życiu społeczności lokalnej
- współpraca z organizacjami społecznymi i instytucjami publicznymi
- uczestnictwo w działaniach społecznych i obywatelskich
- wykonywanie obserwacji bezpośrednich, pomiarów, doświadczeń i eksperymentów na zajęciach z przedmiotów przyrodniczych
- zajęcia terenowe z przyrody, geografii i biologii, itd.

Uwaga na nowe określenia

I etap edukacyjny - edukacja polonistyczna, muzyczna, plastyczna, zajęcia komputerowe.

II etap edukacyjny - zajęcia techniczne (w miejsce techniki), zajęcia komputerowe (w miejsce informatyki).

III etap edukacyjny - informatyka (w miejsce technologii informacyjnej), edukacja dla bezpieczeństwa, zajęcia techniczne, zajęcia artystyczne.

IV etap edukacyjny - przedmioty mogą być nauczane w zakresie podstawowym lub w zakresie rozszerzonym, nowe przedmioty np. przyroda, historia i społeczeństwo.

Edukacja dla bezpieczeństwa zastąpi przysposobienie obronne.

Informatyka zastąpi technologię informacyjną.

Przedmioty nauczane na III i IV etapie edukacyjnym

Nazwa przedmiotu	III etap edukacyjny	IV etap edukacyjny	
		zakres podstawowy	zakres rozszerzony
Język polski	■	■	■
Języki obce nowożytne	■	■	■
Wiedza o kulturze		■	
Muzyka	■		
Historia muzyki			■
Plastyka	■		
Historia sztuki			■
Język łaciński i kultura antyczna			■
Filozofia			■
Historia	■	■	■
Wiedza o społeczeństwie	■	■	■
Podstawy przedsiębiorczości		■	
Geografia	■	■	■
Biologia	■	■	■
Chemia	■	■	■
Fizyka	■	■	■
Matematyka	■	■	■
Informatyka	■	■	■
Wychowanie fizyczne	■	■	
Edukacja dla bezpieczeństwa	■	■	
Wychowanie do życia w rodzinie ²⁾	■	■	
Etyka	■	■	
Język mniejszości narodowej lub etnicznej ³⁾	■	■	■
Język regionalny – język kaszubski ³⁾	■	■	■

Gimnazjum	Fizyka* 130/4	Chemia* 130/4	Biologia* 130/4	Geografia 130/4
------------------	------------------	------------------	--------------------	--------------------

+

+

+

+

Liceum	Fizyka PP 30/1	Chemia PP 30/1	Biologia PP 30/1	Geografia PP 30/1
---------------	-------------------	-------------------	---------------------	----------------------

oraz

Fizyka PR 240/8	Chemia PR 240/8	Biologia PR 240/8	Geografia PR 240/8
--------------------	--------------------	----------------------	-----------------------

lub

Przyroda 120/4

Przedmiot uzupełniający: **PRZYRODA**

IV etap edukacyjny

	1. Fizyka	2. Chemia	3. Biologia	4. Geografia	
A. Nauka i świat	1. Metoda naukowa i wyjaśnianie świata	1.1	1.2	1.3	1.4
	2. Historia myśli naukowej	2.1	2.2	2.3	2.4
	3. Wielcy rewolucjoniści nauki	3.1	3.2	3.3	3.4
	4. Dylematy moralne w nauce	4.1	4.2	4.3	4.4
	5. Nauka i pseudonauka	5.1	5.2	5.3	5.4
	6. Nauka w mediach	6.1	6.2	6.3	6.4
	7. Nauka w komputerze	7.1	7.2	7.3	7.4
	8. Polscy badacze i ich odkrycia	8.1	8.2	8.3	8.4
B. Nauka i technologia	9. Wynalazki, które zmieniły świat	9.1	9.2	9.3	9.4
	10. Energia – od Słońca do żarówki	10.1	10.2	10.3	10.4
	11. Światło i obraz	11.1	11.2	11.3	11.4
	12. Sport	12.1	12.2	12.3	12.4
	13. Technologie współczesne i przyszłości	13.1	13.2	13.3	13.4
	14. Współczesna diagnostyka i medycyna	14.1	14.2	14.3	14.4
	15. Ochrona przyrody i środowiska	15.1	15.2	15.3	15.4
	16. Nauka i sztuka	16.1	16.2	16.3	16.4
C. Nauka wokół nas	17. Uczenie się	17.1	17.2	17.3	17.4
	18. Barwy i zapachy świata	18.1	18.2	18.3	18.4
	19. Cykle, rytmy i czas	19.1	19.2	19.3	19.4
	20. Śmiech i płacz	20.1	20.2	20.3	20.4
	21. Zdrowie	21.1	21.2	21.3	21.4
	22. Piękno i uroda	22.1	22.2	22.3	22.4
	23. Woda – cud natury	23.1	23.2	23.3	23.4
	24. Największe i najmniejsze	24.1	24.2	24.3	24.4

Przykładowe zagadnienia realizowane na przedmiocie przyroda.

Wątek tematyczny: Światło i obraz

Tematy:

fizyka: barwy i ich składanie; system zapisu barw RGB oraz CMYK; elementy światłoczułe w aparatach i kamerach cyfrowych;

chemia: substancje światłoczułe; powstawanie obrazu na materiale światłoczułym;

biologia: fotoreceptory i oczy zwierząt; powstawanie obrazu na siatkówce i w mózgu; odbitka fotograficzna na liściu; bioluminescencja;

geografia: cywilizacja obrazkowa - obraz jako przekaz informacji i jego uwarunkowania społeczne i kulturowe.

Przykładowe wymagania dla tematu: *Fotoreceptory i oczy zwierząt; powstawanie obrazu na siatkówce i w mózgu; odbitka fotograficzna na liściu; bioluminescencja.*

Uczeń:

- porównuje budowę fotoreceptorów i narządów wzroku wybranych grup zwierząt;
- ocenia biologiczne znaczenie widzenia barwnego i stereoskopowego;
- omawia mechanizm powstawania obrazu na siatkówce oka człowieka i udział mózgu w jego interpretacji;
- omawia mechanizm bioluminescencji, podaje przykłady i ocenia biologiczne znaczenie tego zjawiska;
- planuje i przeprowadza doświadczenie polegające na wykonaniu odbitki fotograficznej na liściu, wyjaśnia mechanizm tego zjawiska.

HISTORIA W SZKOLE PONADGIMNAZJALNEJ PO ROKU 2012

SZKOŁA	KLASA	LICZBA LEKCJI W TYGODNIU	ZAKRES TREŚCI/ZAKRES TEMATYCZNY
Szkoła ponadgimnazjalna	3	4 HISTORIA poziom rozszerzony	Przygotowanie do matury Wiek XX Wiek XIX
	2	4 HISTORIA poziom rozszerzony	Przygotowanie do matury starożytność, średniowiecze, nowożytność
	3	2 HISTORIA I SPOŁECZEŃSTWO	dwa wątki chronologiczne, np.: Wiek XX – blok E Wiek XIX – blok D
	2	2 HISTORIA I SPOŁECZEŃSTWO	dwa wątki tematyczne, np. : „Wojskowość” – blok 8 „Ojczysty Panteon i ojczyste spory” – blok 9
	1	2 HISTORIA poziom podstawowy wszystkie typy szkół	Wiek XX (od 1918)

ZAŁOŻENIA SZCZEGÓŁOWE
PRZYKŁAD I: NAUCZYCIEL WYBRAŁ
DWA WĄTKI TEMATYCZNE I DWA WĄTKI EPOKOWE:

Tematy zajęć:	Epoka:	Staro- żytność	Średnio- wiecze	Nowo- żytność	XIX w.	XX w.
1. Europa i świat		A1	B1	C1	D1	E1
2. Język, komunikacja i media		A2	B2	C2	D2	E2
3. Kobieta i mężczyzna, rodzina		A3	B3	C3	D3	E3
4. Nauka		A4	B4	C4	D4	E4
5. Swojskość i obcość		A5	B5	C5	D5	E5
6. Gospodarka		A6	B6	C6	D6	E6
7. Rządzący i rządzeni		A7	B7	C7	D7	E7
8. Wojna i wojskowość		A8	B8	C8	D8	E8
9. Ojczysty Panteon i ojczyste spory		A9	B9	C9	D9	E9

Przykładowe zagadnienia realizowane na przedmiocie historia i społeczeństwo.

Wątek tematyczny: Ojczysty Panteon i ojczyste spory.

Wymagania. Uczeń:

Starożytność:

- charakteryzuje, na wybranych przykładach, antyczne wzory bohaterstwa, żołnierza i obrońcy ojczyzny oraz ich recepcję w polskiej myśli politycznej, tradycji literackiej oraz edukacyjnej późniejszych epok;
- charakteryzuje antyczny wzorzec obywatela oraz jego recepcję w polskiej myśli i praktyce politycznej późniejszych epok;

Średniowiecze:

- charakteryzuje, na wybranych przykładach, koncepcje polityczne władców z dynastii piastowskiej; charakteryzuje oraz ocenia, na wybranych przykładach, rolę ludzi Kościoła w budowie państwa polskiego;

Nowożytność:

- charakteryzuje, na wybranych przykładach, postawy obywateli wobec wyzwań epoki (XVI-XVIII w.);
- charakteryzuje spory o przyczyny upadku I Rzeczypospolitej;

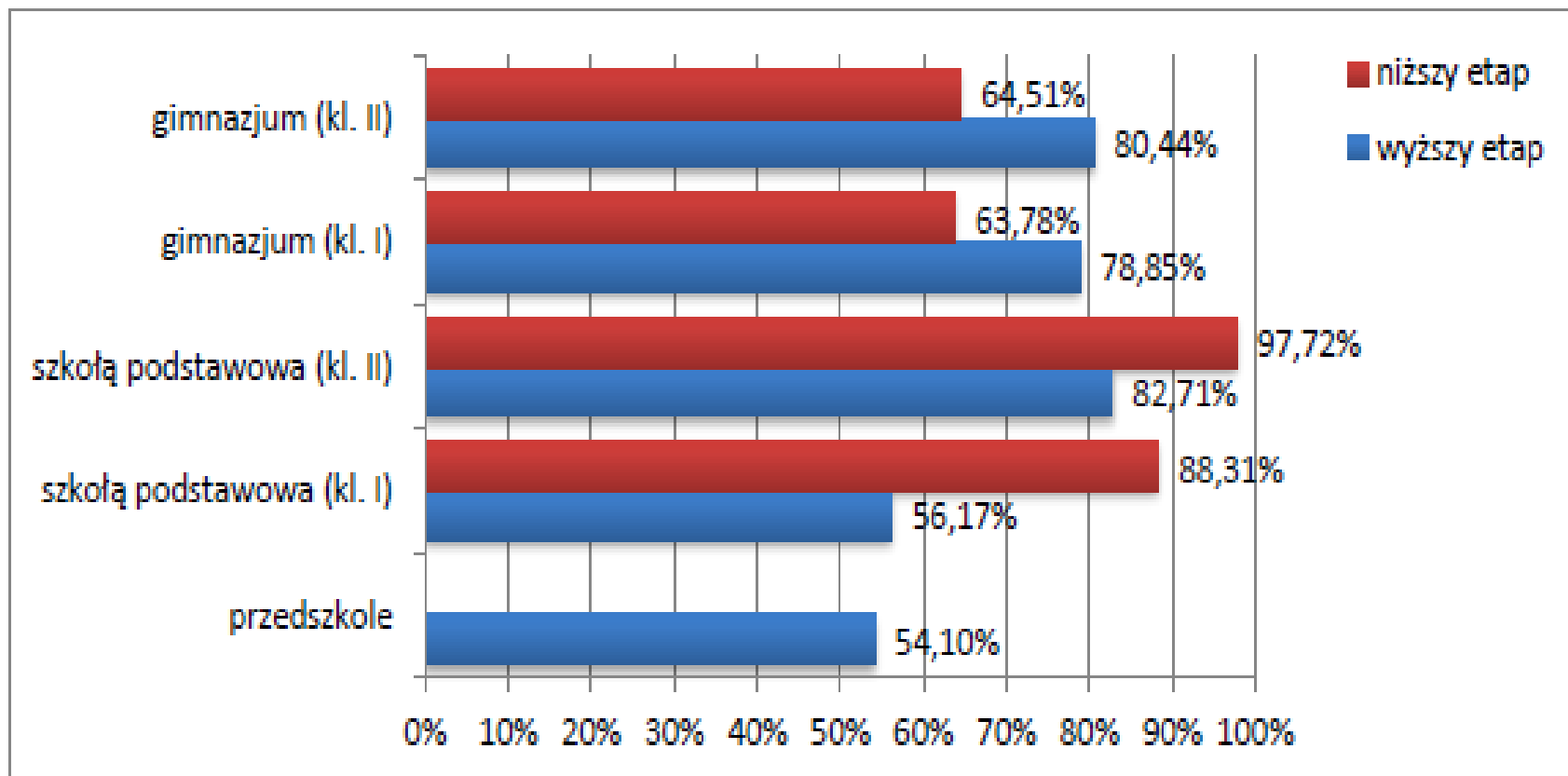
XIX wiek:

- charakteryzuje i ocenia polityczne koncepcje nurtu insurekcyjnego oraz nurtu realizmu politycznego;
- charakteryzuje spory o ocenę dziewiętnastowiecznych powstań narodowych;

XX wiek:

- charakteryzuje spory o kształt Polski w XX w., uwzględniając cezury 1918 r., 1944-1945, 1989 r. oraz prezentuje sylwetki czołowych uczestników tych wydarzeń;
- charakteryzuje postawy społeczne wobec totalitarnej władzy, uwzględniając różnorodne formy oporu, oraz koncepcje współpracy lub przystosowania.

Wykres III.1.6 Znajomość podstawy programowej sąsiednich etapów edukacyjnych przez nauczycieli wychowania przedszkolnego, klasy I i II szkoły podstawowej (etap I) oraz klasy I i II gimnazjum (etap III).

Dopuszczenie do użytku w danej szkole programu nauczania

Art. 22a UoSO

Dopuszczone do użytku w danej szkole programy wychowania przedszkolnego lub programy nauczania stanowią odpowiednio zestaw programów wychowania przedszkolnego lub szkolny zestaw programów nauczania.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA EDUKACJI NARODOWEJ z dnia 8 czerwca 2009 r. w sprawie dopuszczania do użytku w szkole programów wychowania przedszkolnego i programów nauczania oraz dopuszczania do użytku szkolnego podręczników.

Rozporządzenie określa między innymi szczegółowe warunki i tryb dopuszczenia do użytku w danej szkole przez dyrektora szkoły programów.

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Nauczyciel może:

- ✓ opracować program samodzielnie bądź we współpracy z innymi nauczycielami;

albo

- ✓ przedstawić dyrektorowi szkoły program opracowany przez innego autora (autorów), np. może wybrać program nauczania spośród programów dostępnych na rynku, jeśli uważa, że taki właśnie program najlepiej odpowiada potrzebom jego uczniów i warunkom, w jakich pracuje;

albo

- ✓ przedstawić program opracowany przez innego autora (autorów) wraz z dokonanymi przez siebie modyfikacjami, wskazując zakres proponowanych zmian z uzasadnieniem, dlaczego je proponuje – *np. ze strony ORE (programy wyłonione w konkursie)*

Zaproponowany przez nauczyciela program nauczania powinien być dostosowany do potrzeb i możliwości uczniów, dla których jest przeznaczony.

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Rola dyrektora szkoły - warianty:

- I. Wniosek nauczyciela* - opinia Rady Pedagogicznej** - decyzja dyrektora o dopuszczeniu do użytku szkolnego***.
- II. Wniosek nauczyciela* - opinia innego nauczyciela, doradcy metodycznego lub zespołu* - opinia rady Pedagogicznej** - decyzja dyrektora o dopuszczeniu do użytku szkolnego***.

* dyrektor szkoły ustala jakie informacje znajdą się we wniosku i w opinii, jaką mają one formę, kiedy są składane,

** RP pedagogiczna wyraża opinię w formie uchwały, minimum dokumentacji to zapis w protokole z posiedzenia RP,

*** dopuszczenie dokumentowane w formie przyjętej w szkole, np. zarządzenie, adnotacja na wydruku programu.

Ramowe plany nauczania

Nowa podstawa programowa, sukcesywnie wprowadzana do szkół, od 1 września 2012 roku dotrze także do szkół ponadgimnazjalnych, w tym liceów ogólnokształcących.

Jej realizacja wymagała także zmiany przepisów dotyczących organizacji pracy, przede wszystkim **ramowych planów nauczania.**

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej i Sportu
z dnia 12 lutego 2002 r. w sprawie ramowych planów nauczania
w szkołach publicznych (Dz.U. Nr 15, poz. 142 z późn. zm.)

*Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 23 marca
2009 roku zmieniające rozporządzenie w sprawie ramowych
planów nauczania w szkołach publicznych
(Dz. U. Nr 54, poz. 442) **obowiązujące od 1 września 2009
roku ****

•Szkoła podstawowa, gimnazjum oraz szkoły policealne

Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 7 lutego
2012 r. w sprawie ramowych planów nauczania
w szkołach publicznych (Dz.U,poz.204)

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Wdrażanie ramowych planów nauczania

Rok szkolny	Etap kształcenia							
	I		II		III		IV (LO)	
	Klasa	„Ramówka”	Klasa	„Ramówka”	Klasa	„Ramówka”	Klasa	„Ramówka”
2011/2012	I, II i III	2009	IV, V i VI	2002	I, II i III	2009	I, II i III,	2002
2012/2013	II i III	2009	V i VI	2002	II i III	2009	II i III	2002
	I	2011	IV	2011	I	2011	W* i I	2011
2013/2014	III	2009	VI	2002	III	2009	III	2002
	I i II	2011	IV i V	2011	I i II	2011	W, I i II	2011
2014/2015	I, II i III	2011	IV, V i VI	2011	I, II i III	2011	I, II i III	2011
2015/2016							III* i (IV)	2011
)* klasa LO dwujęzyczne, klasa wstępna tylko do roku szkolnego 2013/14 włącznie, (IV) - technikum								

Nie zmienia się:

- 1) ogólna liczba godzin przeznaczonych na obowiązkowe zajęcia edukacyjne nie będzie mniejsza niż dotychczas;
- 2) zasady podziału na grupy na niektórych rodzajach zajęć (z wyjątkiem informatyki, na których to zajęciach od 1 września 2013 r. przy jednym komputerze ma być jeden uczeń; nie ma również określonej dolnej granicy liczebności grupy na jęz. obcym i wf);
- 3) możliwość przyznania przez organ prowadzący do 3 godzin tygodniowo na oddział w roku szkolnym na zwiększenie liczby godzin obowiązkowych zajęć edukacyjnych i na zajęcia dodatkowe (np. drugi język obcy w szkole podstawowej lub zajęcia, dla których program nauczania opracowano w szkole i włączono go do szkolnego zestawu programów nauczania;

- 4) obowiązek sporządzenia szkolnego planu nauczania na podstawie ramowego planu nauczania; (o tym, co powinien zawierać szkolny plan nauczania, traktuje § 4 rozporządzenia);
- 5) możliwość organizowania przez najbliższe trzy lata szkolne, za zgodą organu prowadzącego, klasy wstępnej w liceum ogólnokształcącym z oddziałami dwujęzycznymi (szczegóły w zał. nr 7);
- 6) wymiar i przeznaczenie godzin do dyspozycji dyrektora szkoły wynikających z art. 42 ust. 2 pkt 2 Karty Nauczyciela;
- 7) nie zmieniają się przepisy dot. szkół niepublicznych;
- 8) ramowe plany nauczania dla „wygaszanych” szkół (lic. prof., zasadnicza szkoła zawodowa dla dorosłych i technikum dla dorosłych).

Co nowego:

1) inna niż dotychczasowa konstrukcja ramowego planu nauczania:

a) w miejsce tygodniowego wymiaru godzin w cyklu kształcenia na poszczególne obowiązkowe zajęcia edukacyjne – minimalne liczby godzin przeznaczone na poszczególne przedmioty w całym cyklu kształcenia (te minimalne liczby godzin liczone są na 32 tygodnie nauki w szkole podstawowej, gimnazjum i szkole policealnej oraz na 30 tygodni nauki w liceum ogólnokształcącym i technikum);

b) *brak tabel;*

2) określenie tygodniowego obowiązkowego wymiaru obowiązkowych zajęć edukacyjnych w poszczególnych klasach;

3) określenie minimalnej liczby godzin w cyklu kształcenia na kształcenie zawodowe teoretyczne i kształcenie zawodowe praktyczne;

4) na nowo zdefiniowane godziny do dyspozycji dyrektora szkoły niewynikające z art. 42 ust. 2 pkt 2 Karty Nauczyciela;

5) brak wymiaru godzin na zajęcia religii/etyki i na nauczanie języka mniejszości narodowych, etnicznych lub języka regionalnego – wymiar godzin na te zajęcia będzie określony w odpowiednich rozporządzeniach;

6) określenie liczby godzin na zajęcia rewalidacyjne dla ucznia niepełnosprawnego w oddziale ogólnodostępnym i integracyjnym (2 godziny tygodniowo);

Tygodniowy wymiar godzin.

Obowiązkowe zajęcia edukacyjne dla uczniów poszczególnych klas.

Klasa	Szkoła podstawowa
I	20
II	21
III	21
IV	25
V	26
VI	28

Klasa	Gimnazjum
I	29
II	30
III	31

Tygodniowy wymiar godzin – IV etap edukacyjny.

Obowiązkowe zajęcia edukacyjne dla uczniów poszczególnych klas.

Klasa	LO	Technikum	Zasadnicza Szkoła Zawodowa
I	30	33	27
II	32	35	29
III	29	34	30
IV	-	31	-

Gdybyśmy minimalne liczby godzin przeznaczone na poszczególne obowiązkowe zajęcia edukacyjne w cyklu kształcenia w liceum ogólnokształcącym podzielili przez 30 (na taką liczbę tygodni obliczono te godziny), to otrzymamy:

Jęz. polski	- 12 godz.	Fizyka	- 1 godz.
Dwa jęz. obce nowoż.	- 15 godz.	Geografia	- 1 godz.
Wiedza o kulturze	- 1 godz.	Matematyka	-10 godz.
Historia	- 2 godz.	Informatyka	- 1 godz.
Wiedza o społ.	- 1 godz.	Wych. fiz.	- 9 godz.
Podstawy przeds.	- 2 godz.	Edukacja dla bezp.	- 1 godz.
Biologia	- 1 godz.	Zajęcia z wychow.	- 3 godz.
Chemia	- 1 godz.		

Przedmioty w zakresie rozszerzonym i przedmioty uzupełniające- 29 godz.

W sumie otrzymamy **90** godzin w trzyletnim okresie nauczania, a ze zsumowania tygodniowych liczb godzin w poszczególnych klasach otrzymamy **91** godz.

Tak więc jest to godzina, którą dyrektor może przeznaczyć na wybrane obowiązkowe zajęcia edukacyjne.

Zakres rozszerzony realizowany po zakresie podstawowym

Rozszerzony

- Historia 8 -240
- Wiedza o społ. 6 -180
- Geografia 8 -240
- Biologia 8 -240
- Chemia 8 -240
- Fizyka 8 -240
- Informatyka 6 -180

Zakres podstawowy i rozszerzony realizowane jednocześnie

zakres rozszerzony

język polski 8 – **240**

dwa języki obce – jeden język 6 – **180**

matematyka 6 - **180**

Tylko zakres rozszerzony

historia muzyki	8 - 240
historii sztuki	8 - 240
język łaciński i kultura antyczna	8 - 240
filozofia	8 - 240

Przedmioty uzupełniające

przyroda 4 - 120

historia i społeczeństwo 4 - 120

zajęcia artystyczne 1 - 30

ekonomia w praktyce 1 - 30

przedmioty dla których nie określono podstawy programowej, a zostały opracowane przez szkołę i włączone do szkolnego zestawu programów

nauczania X - X

Minimalny wymiar godzin

W ramowym planie nauczania określono **minimalny wymiar godzin z danego przedmiotu**, które muszą być zrealizowane w całym cyklu nauczania.

*Zastosowana formuła „**nie mniej niż**” oznacza, że dyrektor w zakresie określonym przez przepisy **może zwiększyć w szkolnym planie nauczania wymiar godzin przeznaczonych na realizację danego przedmiotu.***

(nie może go zmniejszyć)

Przyjęto zasadę, że obowiązkowe przedmioty ogólnokształcące ujęte w podstawie programowej w zakresie podstawowym (z wyjątkiem języka polskiego, języka obcego nowożytnego, języka mniejszości narodowej, etnicznej i języka regionalnego, matematyki i wychowania fizycznego) będą realizowane w klasie I liceum (a w liceum dla dorosłych – w dwóch pierwszych semestrach), lub w klasach I i II technikum.

Liceum ogólnokształcące

Uczeń liceum ogólnokształcącego wybiera od 2 do 4 przedmiotów,
a słuchacz liceum ogólnokształcącego wybiera 2 przedmioty,

spośród proponowanych przez szkołę przedmiotów ujętych w podstawie programowej w zakresie rozszerzonym, przy czym co najmniej jednym z tych przedmiotów musi być:

historia, biologia, geografia, fizyka lub chemia.

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Uczeń z oddziału (grupy oddziałowej, międzyoddziałowej a w porozumieniu z organem prowadzącym również w grupie międzyszkolnej), w którym nie jest realizowana w zakresie rozszerzonym **historia**, obowiązany jest realizować dodatkowo przedmiot uzupełniający **historia i społeczeństwo**.

Uczeń z oddziału (grupy oddziałowej lub międzyoddziałowej), w którym nie jest realizowany w zakresie rozszerzonym jeden z następujących przedmiotów: **biologia, geografia, fizyka, chemia**, obowiązany jest realizować dodatkowo przedmiot uzupełniający **przyroda**.

Technikum

Uczeń technikum wybiera 2 przedmioty spośród proponowanych przez szkołę przedmiotów ujętych w podstawie programowej w zakresie rozszerzonym, związanych z kształceniem w określonym zawodzie.

Jednym z tych przedmiotów musi być **biologia, geografia, fizyka, chemia lub matematyka.**

Uczeń technikum, niezależnie od wyboru przedmiotów w zakresie rozszerzonym, będzie obowiązany realizować przedmiot uzupełniający **historia i społeczeństwo**, z wyjątkiem przypadków gdy realizuje przedmiot historia, a drugim wybranym przedmiotem będzie:

1. matematyka- wówczas realizuje **przyrodę**,
2. jeden z przedmiotów: geografia, biologia, chemia lub fizyka, – wtedy przedmiotem uzupełniającym powinna być **ekonomia w praktyce.**

Klasa społeczna – dla osób zamierzających kontynuowanie kształcenia na kierunkach społecznych.

- przedmioty nauczane w zakresie rozszerzonym: historia, wiedza o społeczeństwie, geografia;

- przedmioty uzupełniające: statystyka, informatyka w naukach społecznych.

	Klasa I	Klasa II	Klasa III	Razem godzin
Język polski	4	5	4	13
Język obcy -I	3	3	3	9
Język obcy -II	2	2	2	6
Historia	2	5	5	19
Wiedza o społeczeństwie	1	3	3	
Wiedza o kulturze	1	-	-	1
Matematyka	4	3	3	10
Fizyka	1	-	-	13
Chemia	1	-	-	
Biologia	1	-	-	
Geografia	1	5	4	
<i>Statystyka (przedmiot uzupełniający)</i>	1	1	0	2
Podstawy przedsiębiorczości	2	-	-	2
Informatyka	1	-	-	1
<i>Informatyka w naukach społecznych (przedmiot uzupełniający)</i>	-	1	1	2
Wychowanie fizyczne	3	3	3	9
Edukacja dla bezpieczeństwa	1	-	-	1
Zajęcia z wychowawcą	1	1	1	3
Ogółem godzin	30	32	29	91

Klasa przyrodnicza – dla osób zamierzających kontynuowanie kształcenia na kierunkach medycznych i przyrodniczych.

- przedmioty nauczane w zakresie rozszerzonym: chemia, biologia;

- przedmioty uzupełniające: historia i społeczeństwo, fizyka w medycynie, język łaciński w medycynie.

	Klasa I	Klasa II	Klasa III	Razem godzin
Język polski	4	4	4	12
Język obcy -I	4	3	2	9
Język obcy -II	2	2	2	6
Historia	2	-	-	7
Wiedza o społeczeństwie	1	-	-	
<i>Historia i społeczeństwo (przedmiot uzupeł.)</i>		3	1	
Wiedza o kulturze	1	-	-	1
Matematyka	4	3	3	10
Fizyka	1	-	-	28
Chemia	1	5	5	
Biologia	1	5	5	
Geografia	1	-	-	
<i>Fizyka w medycynie (przedmiot uzupełniający)</i>	-	2	2	
Podstawy przedsiębiorczości	2	-	-	2
Informatyka	1	-	-	1
Wychowanie fizyczne	3	3	3	9
Edukacja dla bezpieczeństwa	1	-	-	1
Zajęcia z wychowawcą	1	1	1	3
<i>Język łaciński w medycynie (przedmiot uzupełniający)</i>	-	1	1	2
Ogółem godzin	30	32	29	91

Klasa politechniczna – dla osób zamierzających kontynuowanie kształcenia na kierunkach technicznych.

- przedmioty nauczane w zakresie rozszerzonym: matematyka, fizyka, informatyka;

- przedmioty uzupełniające: historia i społeczeństwo, rysunek techniczny.

	Klasa I	Klasa II	Klasa III	Razem godzin
Język polski	4	4	4	12
Język obcy -I	3	3	3	9
Język obcy -II	2	2	2	6
Historia	2	-	-	7
Wiedza o społeczeństwie	1	-	-	
<i>Historia i społeczeństwo (przedmiot uzup.)</i>		3	1	
Wiedza o kulturze	1	-	-	1
Matematyka	5	6	6	17
Fizyka	1	5	5	14
Chemia	1			
Biologia	1			
Geografia	1	-	-	
Podstawy przedsiębiorczości	2	-	-	2
Informatyka	1	3	3	7
Wychowanie fizyczne	3	3	3	9
Edukacja dla bezpieczeństwa	1	-	-	1
Zajęcia z wychowawcą	1	1	1	3
<i>Rysunek techniczny (przedmiot uzupełniający)</i>	-	2	1	3
Ogółem godzin	30	32	29	91

Klasa humanistyczna – dla osób zamierzających kontynuowanie kształcenia na kierunkach filologicznych i humanistycznych.

- przedmioty nauczane w zakresie rozszerzonym: język polski, historia, język obcy;

- przedmioty uzupełniające: przyroda.

	Klasa I	Klasa II	Klasa III	Razem godzin
Język polski	5	7	8	20
Język obcy -I	3	3	3	9
Język obcy -II	3	5	4	12
Historia	2	5	5	13
Wiedza o społeczeństwie	1	-	-	
Wiedza o kulturze	1	-	-	
Matematyka	3	4	3	10
Fizyka	1	-	-	10
Chemia	1	-	-	
Biologia	1	-	-	
Geografia	1	-	-	
<i>Przyroda (przedmiot uzupełniający)</i>	-	4	2	
Podstawy przedsiębiorczości	2	-	-	2
Informatyka	1	-	-	1
Wychowanie fizyczne	3	3	3	9
Edukacja dla bezpieczeństwa	1	-	-	1
Zajęcia z wychowawcą	1	1	1	3
Ogółem godzin	30	32	29	91

Klasa ekonomiczna – dla osób zamierzających kontynuowanie kształcenia na kierunkach ekonomicznych

- przedmioty nauczane w zakresie rozszerzonym: język obcy, matematyka, geografia.

- przedmioty uzupełniające: historia i społeczeństwo, informatyka dla ekonomistów.

	Klasa I	Klasa II	Klasa III	Razem godzin
Język polski	4	4	4	12
Język obcy -I	2	4	3	9
Język obcy -II	3	5	5	15
Historia	2	-	-	7
Wiedza o społeczeństwie	1	-	-	
<i>Historia i społeczeństwo (przedmiot uzup.)</i>	-	3	1	
Wiedza o kulturze	1	-	-	1
Matematyka	5	6	7	18
Fizyka	1	-	-	13
Chemia	1	-	-	
Biologia	1	-	-	
Geografia	1	5	4	
Podstawy przedsiębiorczości	2	-	-	2
Informatyka	1	-	-	1
<i>Informatyka dla ekonomistów (przedmiot uzup.)</i>		1	1	2
Wychowanie fizyczne	3	3	3	9
Edukacja dla bezpieczeństwa	1	-	-	1
Zajęcia z wychowawcą	1	1	1	3
Ogółem godzin	30	32	29	91

Ramowy plan nauczania określa także, na jakich zasadach realizowane są:

- **zajęcia religii i etyki**, które są realizowane zgodnie z przepisami w sprawie warunków i sposobu organizowania nauki religii w publicznych przedszkolach i szkołach;
- **zajęcia wychowania do życia w rodzinie**, które są realizowane zgodnie z przepisami w sprawie sposobu nauczania szkolnego oraz zakresu treści dotyczących wiedzy o życiu seksualnym człowieka, o zasadach świadomego i odpowiedzialnego rodzicielstwa, o wartości rodziny, życia w fazie prenatalnej oraz metodach i środkach świadomej prokreacji zawartych w podstawie programowej kształcenia ogólnego;
- **zajęcia języka mniejszości** narodowej, etnicznej lub języka regionalnego, zajęcia z nauki własnej historii i kultury, które są realizowane zgodnie z przepisami w sprawie warunków i sposobu wykonywania przez przedszkola, szkoły i placówki publiczne zadań umożliwiających podtrzymywanie poczucia tożsamości narodowej, etnicznej i językowej uczniów należących do mniejszości narodowych i etnicznych oraz społeczności posługującej się językiem regionalnym;
- **zajęcia sportowe** w oddziałach i szkołach sportowych oraz szkołach mistrzostwa sportowego, które są realizowane zgodnie z przepisami w sprawie warunków tworzenia, organizacji oraz działania klas i szkół sportowych oraz szkół mistrzostwa sportowego.

Zajęcia rewalidacyjne

- Na zajęcia rewalidacyjne dla uczniów niepełnosprawnych w oddziale ogólnodostępnym lub integracyjnym należy przeznaczyć co najmniej 180 godzin na ucznia.
- Tygodniowy wymiar godzin zajęć rewalidacyjnych dla uczniów niepełnosprawnych w oddziale ogólnodostępnym, w każdym roku szkolnym, wynosi po 2 godziny na ucznia.

„Dodatkowe zajęcia edukacyjne”

Organ prowadzący szkołę, na wniosek dyrektora szkoły, może przyznać nie więcej niż 3 godziny tygodniowo dla każdego oddziału (grupy międzyoddziałowej lub grupy międzyklasowej) w danym roku szkolnym, a w przypadku szkół w zakładach poprawczych i schroniskach dla nieletnich – od 6 do 12 godzin, na:

- okresowe lub roczne zwiększenia liczby godzin wybranych obowiązkowych zajęć edukacyjnych;
- realizację następujących zajęć prowadzonych w ramach zajęć rozwijających zainteresowania i uzdolnienia uczniów:
  - a) zajęć z języka obcego nowożytnego innego niż język obcy nowożytny nauczany obowiązkowo w szkole;
  - b) zajęć edukacyjnych, dla których nie została ustalona podstawa programowa, lecz program nauczania tych zajęć został włączony do szkolnego zestawu programów nauczania.

Przygotowanie szkolnego planu nauczania

Podstawa programowa

Ramowe plany nauczania

Szkolny plan nauczania

Program nauczania

Podręcznik?

Arkusze organizacyjny

Tygodniowy plan zajęć

Przykładowy kalendarz roku szkolnego 2012/13

	wrzesień				październik					listopad				grudzień					styczeń			
PN	3	10	17	24	1	8	15	22	29	5	12	19	26	3	10	17	24	31	7	14	21	28
WT	4	11	18	25	2	9	16	23	30	6	13	20	27	4	11	18	25	1	8	15	22	29
ŚR	5	12	19	26	3	10	17	24	31	7	14	21	28	5	12	19	26	2	9	16	23	30
CZ	6	13	20	27	4	11	18	25	1	8	15	22	29	6	13	20	27	3	10	17	24	31
PI	7	14	21	28	5	12	19	26	2	9	16	23	30	7	14	21	28	4	11	18	25	1
nr tyg	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22

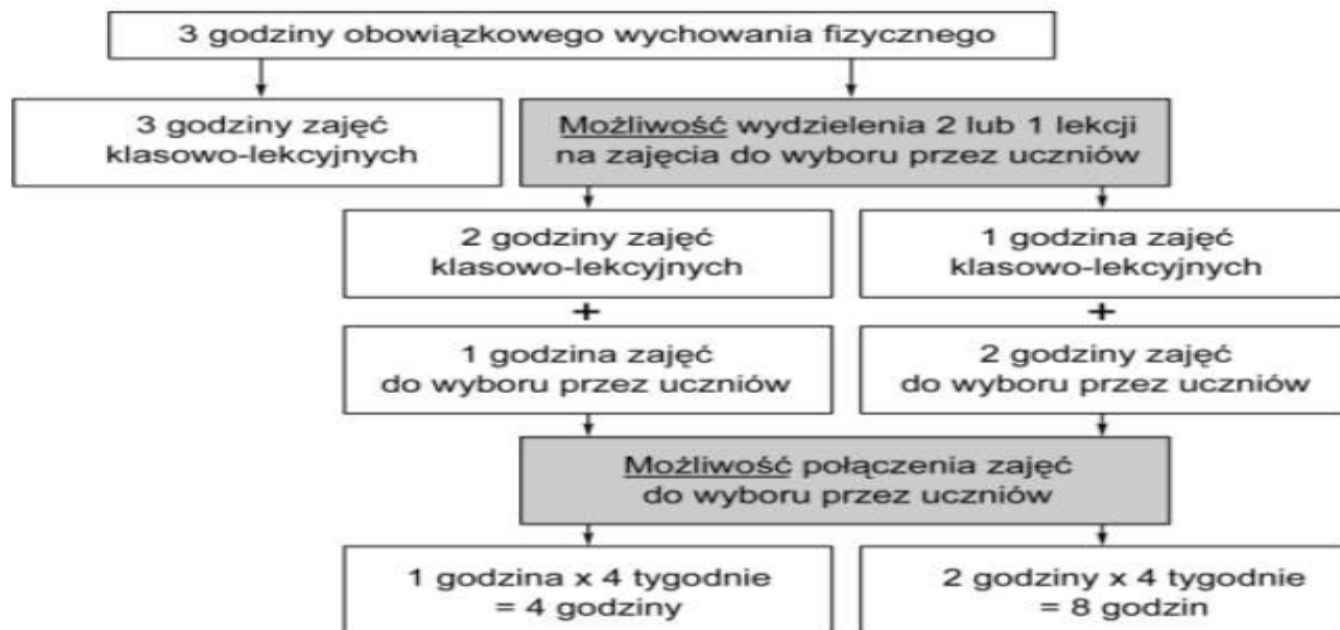
	luty				marzec				kwiecień					maj				czerwiec			
PN	4	11	18	25	4	11	18	25	1	8	15	22	29	6	13	20	27	3	10	17	24
WT	5	12	19	26	5	12	19	26	2	9	16	23	30	7	14	21	28	4	11	18	25
ŚR	6	13	20	27	6	13	20	27	3	10	17	24	1	8	15	22	29	5	12	19	26
CZ	7	14	21	28	7	14	21	28	4	11	18	25	2	9	16	23	30	6	13	20	27
PI	8	15	22	1	8	15	22	29	5	12	19	26	3	10	17	24	31	7	14	21	28
nr tyg	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35	36	37	38	39	40	41	42	43

	święta, przerwy świąteczne, ferie zimowe
	początek i koniec roku szkolnego
	rekolekcje
	dni wolne od zajęć dyd-wych, w tym egzamin gim.

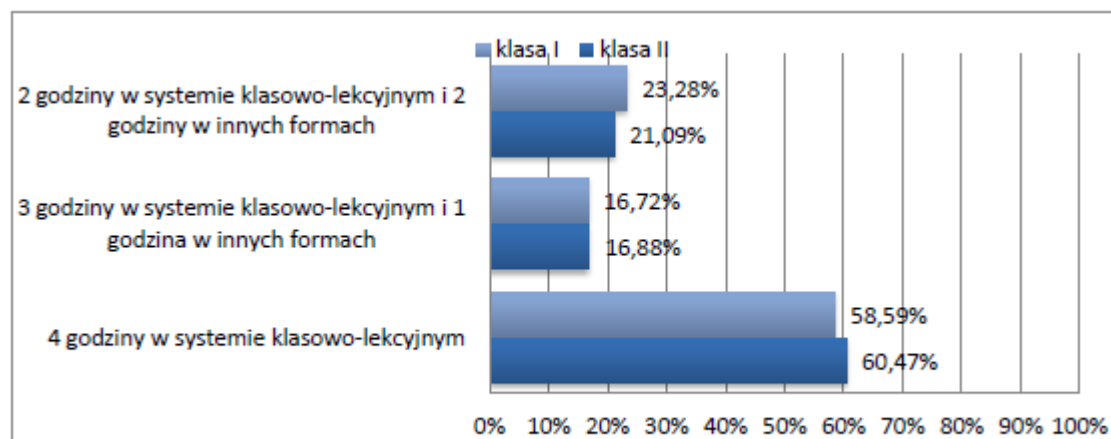
liczba "efektywnych"	
poniedziałków	36
wtorków	36
śród	37
czwartków	35
piątków	35

Przedmioty „trudne”

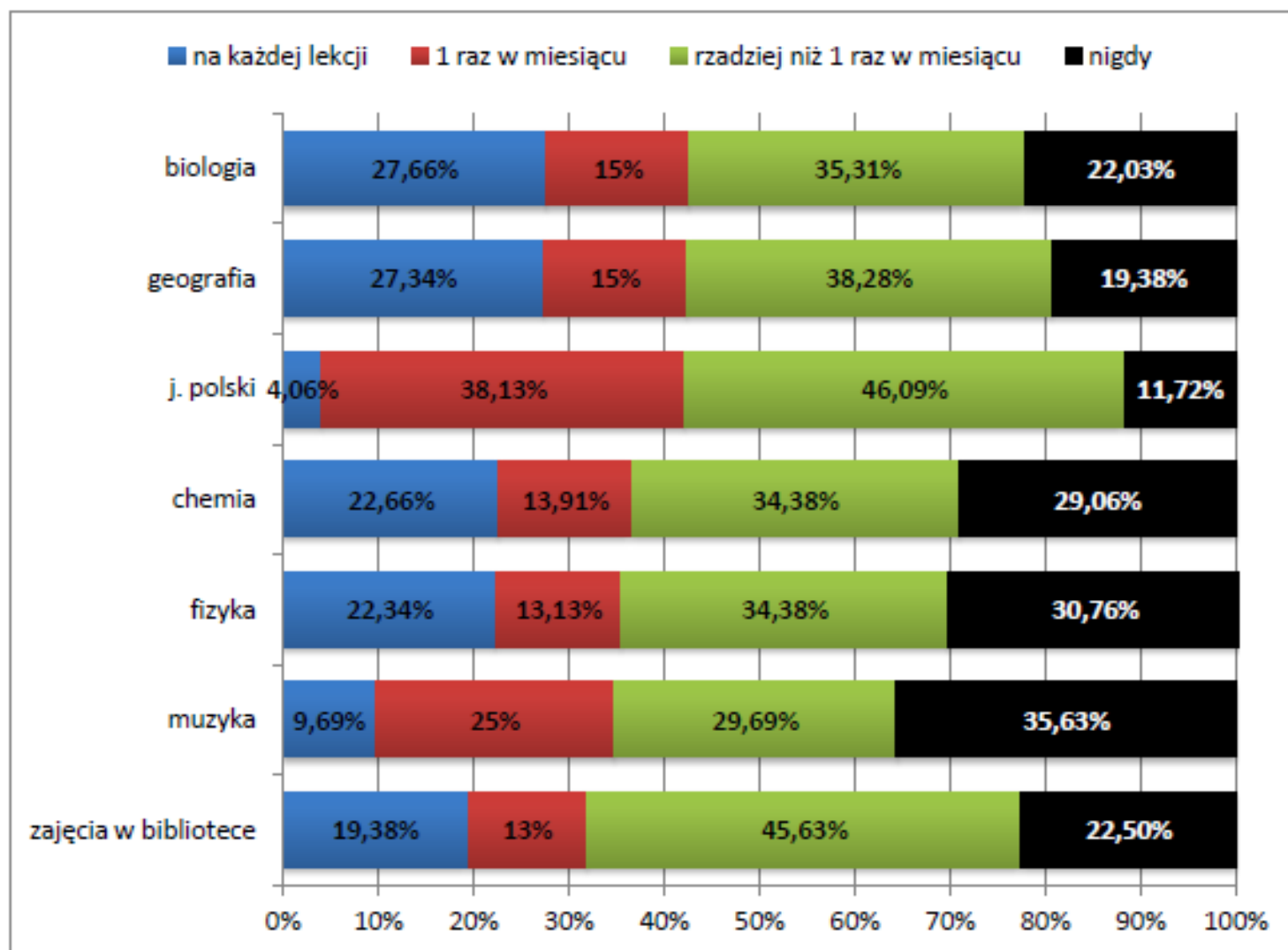
- wychowanie fizyczne,
- technologia informacyjna,
- wychowanie do życia w rodzinie

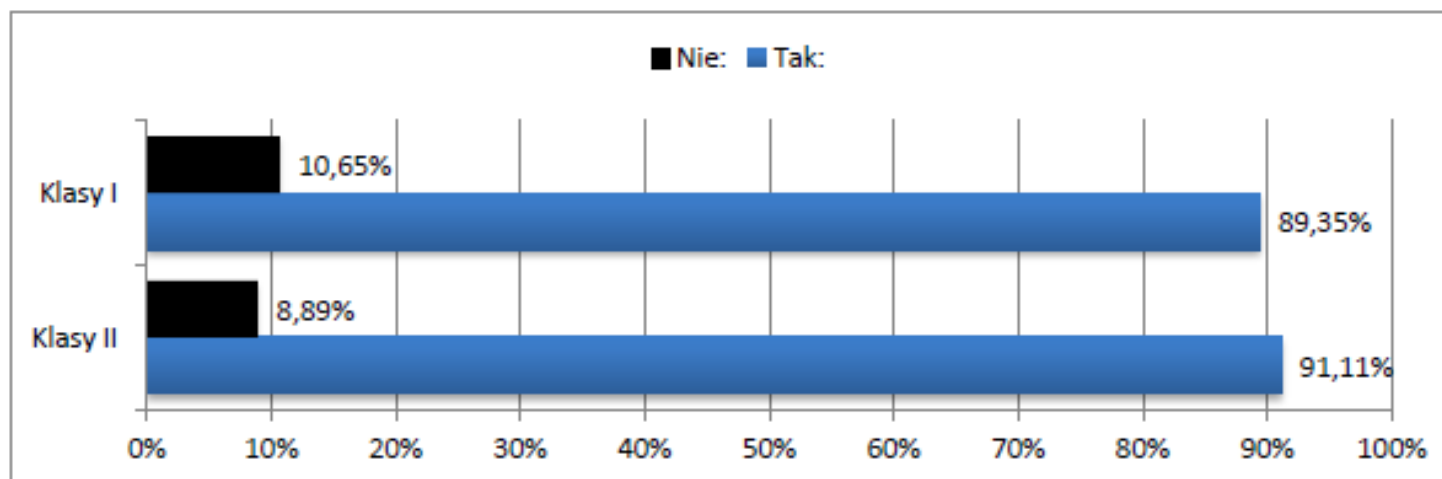
Możliwości podziału 3 obowiązkowych godzin wychowania fizycznego w szkole ponadgimnazjalnej

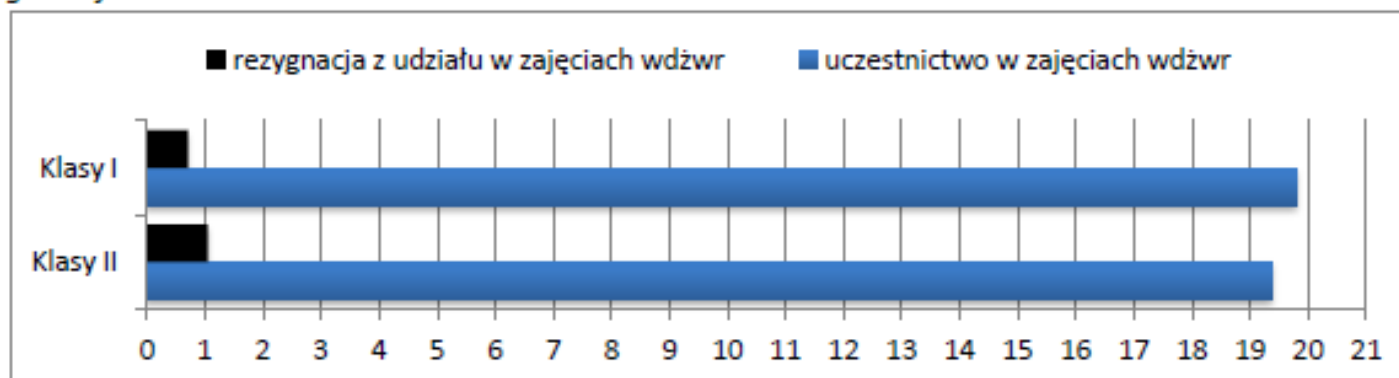
Wykres III.4.14 Forma realizacji zajęć wychowania fizycznego w gimnazjum.

Wykres III.4.15 Wykorzystywanie technologii informatyczno-komunikacyjnej na innych lekcjach niż zajęcia komputerowe w badanych I klasach gimnazjum.

Wykres III.4.28 Realizacja zajęć wychowania do życia w rodzinie w roku 2010/11 w badanych klasach I i II gimnazjum.

Wykres III.4.29 Średnia liczba uczniów badanych klas gimnazjum, którzy uczestniczą w zajęciach wychowania do życia w rodzinie lub których rodzice złożyli pisemną rezygnację z udziału w zajęciach wychowania do życia w rodzinie

ZAPRASZAMY :

www.ore.edu.pl

OŚRODEK ROZWOJU EDUKACJI

Aleje Ujazdowskie 28

00-478 Warszawa

tel. 22 345 37 00, fax 22 345 37 70

ul. Polna 46a

00-644 Warszawa

tel. 22 825 44 51 (do 53)

wpp@ore.edu.pl